

119

AD
GENESEOS CAP. IV.
SUETHICE VERTENDUM
OBSERVATIONES

QUAS
VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE
G U S T A V O K N Ö S
S. TH. DOCT.
LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

PRO GRADU PHILOSOPHICO
P. P.
E R I C U S C A R L S T R A N D
Stip. Guthermuth.
Vermelandus

IN AUDIT. GUST. DIE II MAJI MDCCXXI.
H. A. M. S.

P. I.

U P S A L I A E,
EX C U D E B A N T R E G I E A C A D E M I E T Y P O G R A P H I .

BOOK OF
THE HOLY GOSPEL
ACCORDING TO ST. MATTHEW
TRANSLATED
INTO ENGLISH
BY
THOMAS
CLARKSON
1806

KONUNGENS
TROTJENARE, HÅRADSHÖFDINGEN
HÖGÅDLE
HERR SAM. FRED. TÄRNSTRÖM
SAMT
VÄLBORNA FRU
AUG. I CHARL. TÄRNSTRÖM
född NORDENSKÖLD

Då jag kallades af Edert förtroende att med Eder dela om-sorgen om Edra Söners bildning, trodde jag mig finna det van-liga bemötande, man skänker detta mödosamma, fast mindre lysande kall. Jag fann mycket mer: Jag fann den uppriktiga vänskapens, den sanna ömhetens. Emottagen derföre dess blad, ett ringa prof af min oskrymtade tacksanhet.

ERIK CARLSTRAND.

ERICUS CARLSTRAND:
MUNICIPALIS ET CONSULARES
VIBIS
ADMODUM REVERENDIS
S. M. ADJUNCTIS
JONÆ UNGER
NAT. VERML. H. T. CURATORI.
OLAO CHR. SCHAGERSTRÖM
ET
MAG. ANDREÆ NORDÉN

Amicis optimis, popularibus, sodalibus.

D. D. D.

ERICUS CARLSTRAND:

AD
GENESEOS CAP. IV.
SUETHICE REDDENDUM
OBSERVATIONES

Vers. 1.

Vetus: *Och Adam kände sina hustru Heva, och hon afslade, och födde Cain, och sade: Jag hafver fått Herrans Man.*
Novus: — *vardt hofvande, och födde Kain, hvarvid hon sa- de: jag hafver fått Herrans man.*

קָנַתִּי אֶלְيָהוּ Luther: *Ich habe den Mann, den Herrn.*
De Wette: *einen Mann habe ich geboren mit Hilfe Jēhovas!*
Postremum hoc expresserunt omnes fere antiqui Inter-
pretes. LXX habent δια τε Θεός, Deo juvante, volente.

Vulgata: *per Deum. Solus Syrus habet* יְהוָה. *Reddit quoque Gesenius: mit Gott, d. h. dessen Hülfe. Samari- tana Versio et Onkelos habent: accepi virum a Jēhovah, i. e. masculam enixa sum prolem ipso dante; quod eodem fere redit. Positum quidem esse potest יְהוָה pro מְאֹת; sed simplicius videtur מְאֹת reddere: cum Deo. Nomen pro- prium קָנִין ortum videtur a radice antiqua קָנִין, pro qua*

deinde נָפַךְ acquisivit. Hoc respicit effatum nostrum. *Me possessorum fecit Dominus viri h. e. filii.* Qui appositionem esse volunt, vertentes: *acquisivi virum, Jehovahm,* sive virum, qui est ipse Dominus, vel quem pollicitus est mihi Dominus cum dixit: *Semen tuum conteret caput serpentis* (Cap. III: 15), Messiam intelligunt, pariter ac illi, qui vertunt *virum Dei*, promissum nempe. Observant quoque, נָנָא inter duo nomina positum, eadem plerumque per appositionem conjungere, adeo ut sequens nomen sit in eodem casu quo praecedens, quem admodum occurrit mox v. 2. נָנָא אֶחָד הַבָּל, quam tam observationem nihil valere putamus. Theologum præterea dogmaticum magis prodere videtur ejusmodi versio, quam verum et fidum interpretem. Redendum igitur videtur: *en man hafver jag födt med Jehovahs hjelp.* Nec obstat, non nasci *virum*, cum hic vocabulum *man* nihil aliud significet, quam prolem masculinam.

Vers. 2.

Vetus: *Och hon födde framdeles Habel hans broder. Novus:* *Derefter födde hon hans broder Abel.*

Recte quidem Novus. Sed eundem, quem Vetus habet, vocum ordinem postulare videtur vernacula;

adeo ut non minus recte reddatur: Och hon födde derefter (vel jámvål) Abel, hans broder, vel: Och åter födde hon Abel, h. b. וְהִנֵּה לְלֹרֶת אַחֲרָיו אַחֲרָה בְּלִי iterumque peperit, et quidem Abelem.

Vers. 3.

Vetus: Och det begaf sig efter några dagar, att Cain offrade Herranom gäfvor af jordenes frukt. Novus: Då nu Cain, vid årets slut, offrade Herranom en gofva af jordenes frukt.

מֵקֵץ יְמִים post finem dierum, vel post dies. Ita Gen. XLI: 1. מֵקֵץ שָׁנִים post biennium, exacto biennio. Hos. VI: 1. מֵקֵץ יְמִים post biduum. Est vero idem quo aliis locis (ut Jer. XIII: 6.) מֵקֵץ זָמִים רְבִים (ut Judic. XI: 4.) מֵקֵץ aliquantum temporis, interiecto tempore paullum longiore. Ita Num. IX: 22 אַזְמִים אֲזַדְשָׁה biduum vel mensem vel longius tempus. I Sam. XXIX: 3: qui apud me fuit dudum dies (h. e. longius tempus) vel potius dudum annos, ubi שָׁנִים plus valet quam יְמִים. Hoc vero quoque significare annum, contra Vaterum, qui eam significationem in Commentario ad h. l. tum ad Cap. XXIV: 55. et alibi in dubium vocat, luculentis exemplis evicit Gesenius ad vocem יְמִים et שָׁנִים. Sed hoc loco redit מֵקֵץ יְמִים nach einiger Zeit. Et quidem recte. Patet

enim, neque aliquot post natum Abelem dies; neque in fine ejusdem anni, evenire potuisse quæ hic narrantur. Neque usus linguae Hebraicæ, locis nuper allatis satis confirmatus, ullam præbet ansam vertendi vid fluet af ett år, in fine vel versus finem anni cujusdam; sed reddendum videtur cum Gesenio: *efter någon tid*, quod tum huic præferendum, tum Lutheri nach etlichen Tagen, eique quod habet de Wette: *am Ende des Jahres.* Ita igitur vertendus hic versus: *Och det hände efter någon tid, att Cain frambar af jordens frukt ett offer åt Jehova.* מִנְחָה enim cum Luthero, de Wette et Gesenio, hic per *offer* reddendum censemus.

Vers. 6. 7.

Vetus: *Hvi åst du vred? Eller hvi förvandlas din hy?* År det icke så? Om du åst from, så åst du tacknämlig; men åst du icke from, så blifver icke synden såker eller fördold: men såd henne icke hennes vilja, utan råd öfver henne. **Novus:** *hvarföre vredgas du, och hvarföre är ditt ansigte nedslaget? är det icke så? om du gör det godt år, kan du frimodigt uplysta ögonen; men gör du icke, det godt år, ligger synden för dörren: hon har lust till dig, men du bør råda öfver henne.*

בַּיִת נֶפֶל v. 6. *subsedit facies*, i. e. vultum tristem præse fert; oculos præ indignatione humi defigit. **LXX.**

συμπίπτειν. Signum tristitiae aut iræ. Job. XXIX: 24. Jer. III: 12. Oppositum est פָּנִים שְׁנָא systulit faciem, vultu erecto incessit, ut Job. XI: 15. unde מַתָּה v. 7. elevatio scil. פָּנִים vultus, h. e. hilaritas. Describitur mens conscientia culpæ et mens conscientia recti. Sed versus 7. non parum habet difficultatis.

Admodum confusa est Versio vetus, quam vix ullus intelliget: Objici quoque potest versioni novæ, non bene se habere, quod dicatur peccatum *p̄æ foribus cubare*, cum quis quæ non bona sunt facit. Tunc enim videtur peccatum dudum esse *intromissum*, nec amplius dici posse: *tu dominaberis ei*. Præterea, cum probata sit interpretationis regula, ut in loco difficiliori, ratione habita parallelismi membrorum, quæ clara sunt et extra dubitationem posita illustrent obscuriora, cum porro non רַבֵּץ לְפָתָח non possit aliud significare quam *haud procul abesse*, neque posse בְּרִיתִיב significare bonum facere, sed bonum intendere, bona moliri. Insuper patere, תִּזְבִּיחַ לְךָ oppositum esse τῷ ἡγετικῷ versu superiori, quemadmodum מַתָּה vultui demissō. Cum vero exarxit tibi animus non sit actio, sed status, neque, vi oppositorum, τῷ ἡγετικῷ inesse actionem, sed modo intentionem vel indolem. Hunc locum Braun in Bibliis, a J. A. Ernesti magnopere laudatis, reddidisse: wenn du ga-

tes vorhaft, atque Suethice vertendum: om du hafver i sin net det godt år. Incessit Kaln iratus, demisso vultu, mala meditans. Cui Deus: "Si bona moliris, erecto incessas vultu. At si mala sunt, quæ mente volvis, peccatum prae soribus cubat, felæ instar rapinam spirantis. Tu vero ne succumbas". Figuram tunc esse pulcherriam, nec aliam admitti posse explicationem. Tollendum enim e Bibliis quod sensum non habet, quod ibi legi nefas. Atque hoc majoris prosectorum momenti, quam minutis de r, s, t inhærere. — Ita, nec sine magna specie probabilitatis, differere quis possit. Sed rem scrutemur penitus. חַטָּאת non solam intentionem, sed ipsam actionem notare, ostendunt dictiones, quales לְבָנָן יְרֵעַ gnarus cithara pulsandæ, ubi non sufficere intentionem, animive applicationem, nisi longa accedat exercitatio, patet. Huic similis, quamvis non ita evidens et ad genuinum sensum amplectendum cogens, est locus Jereim. I: 12. חַטָּאת לְרֹאות recte vidisti, ubi neque sufficit conatus videndi. Eodem modo לְעַשׂוֹת חַטָּאת II Reg. X: 30. nihil aliud est quam recte fecisti, quamvis id verterit Vetus: *viljog varit till att göra, neque contradistin-*